

יולי 2009

החוק למניעת הסתננות בדרך לקריאה שנייה ושלישית: פליטים שיבקשו מקלט בישראל יהיו צפויים לגירוש או מאסר עד שבע שנות מאסר גם למתנדבים ופעילי ארגוני סיוע ישראלים

הצעת החוק למניעת הסתננות, אשר אושרה על ידי מליאת הכנסת להמשך הדיונים לקריאה שניה ושלישית, אינה מבחינה בין טרוריסטים לבין מבקשי מקלט שנמלטו על נפשם מאימת רדיפות. מבחינת חברי הכנסת, העובדה שסודן נחשבת למדינה עוינת לישראל, הופכת באופן אוטומטי את כל הפליטים מסודן לסכנה פוטנציאלית, על אף שהם עצמם נמלטו על נפשם מפני רדיפה של ממשלת סודן ושל בעלי בריתה.

הצעת החוק למניעת הסתננות:

- מכשירה גירוש מידי של כל מי שנכנס לארץ ללא היתר, כולל פליטי רצח עם
- מאפשרת העמדה לדין וגזר דין של עד 7 שנות מאסר לכל פליט שהנו נתין מדינת אויב
- מחילה גזר דין זהה גם על מתנדבים ישראלים ופעילי ארגוני סיוע המסייעים לפליטים לאחר כניסתם לישראל
- מאפשרת מעצר מינהלי ממושך ושרירותי של פליטים ללא ביקורת שיפוטית נאותה וללא הליך ראוי
- מאפשרת מעצר בלתי מוגבל בזמן של ילדים, מבלי לבחון את עקרון טובת הילד
- מתעלמת מכך שעוד באוגוסט 2007 בוטלה למעשה חזקת המסוכנות שהוחלה על נתיני סודן
- מתעלמת מכך שחוק הכניסה לישראל (התשי"ב-1952) מספק כבר היום את כל הכלים הדרושים כדי להתמודד עם סכנה ביטחונית אינדיווידואלית וקובע מפורשות כי אין לשחרר מי שנשקף ממנו סיכון לביטחון המדינה

ההצעה רומסת ברגל גסה את זכויותיהם של מבקשי המקלט ומנוגדת להתחייבויות ישראל בזירה הבין-לאומית.

ארבע השנים האחרונות הוכיחו שהאנשים שיושפעו מהצעת חוק זו הנם מבקשי מקלט שאין בהם כל סכנה למדינה ישראל. הצגת מטרות ההצעה והאמצעיים הדרקוניים הקבועים בה כחיוניים לשמירת ביטחון המדינה מהווה שימוש ציני לרעה באצטלת ביטחון המדינה.

ההצעה מעגנת בחוק את נוהל "החזרה חמה" למצרים, שפירושו גירוש מידי של מי שנכנס לישראל ללא היתר, מבלי שתתאפשר לו גישה לנציבות האו"ם לפליטים ולמערכת המקלט של מדינת ישראל.

תוצאות מדיניות הרת אסון זו כבר ידועות. בחודש אוגוסט 2007 גורשו בסמוך לאחר כניסתם לישראל 48 פליטים וביניהם 18 ילדים. פליטים אלה נעצרו על ידי רשויות מצרים ולנציבות האו"ם לא ניתנה גישה אליהם. על פי דיווחים, חלקם גורשו לסודן והאחרים נעלמו. כך עלה גם בגורלם של מאות מבקשי מקלט שישראל גרשה ועדיין מגרשת על פי מדיניות זו מאז חודש יולי 2008. על פי דו"ח זכויות האדם האחרון של משרד המדינה האמריקאי וכן דו"חות ארגוני זכויות אדם הבינלאומיים "אמנסטי אינטרנשיונל" ו"Human Rights Watch", חלק ממבקשי המקלט שגורשו מישראל גורשו למדינותיהם: סודן, אריתריאה וסומליה, תוך הפרה בוטה של עקרון איסור הגירוש של אדם למקום בו הוא צפוי לסבול מרדיפה.

על פי ההצעה, מי שייכנסו לישראל ללא היתר, כולל פליטים, עלולים לעמוד לדין, ויהיו צפויים לעד חמש שנות מאסר. אזרחי ותושבי מדינות המוגדרות כמדינות אויב, כולל פליטי רצח העם בדרפור, יהיו צפויים לשבע שנות מאסר.

סעיף נוסף בהצעת החוק קובע, שניתן יהיה למנוע שחרור של עצור לפי החוק, אם הוגשה חוות דעת של גורמי ביטחון, ולפיה "במדינת מושבו או באזור מגוריו של המסתנן מתבצעת פעילות העלולה לסכן את ביטחון מדינת ישראל או אזרחיה". סעיף זה מתיר החזקת אדם במעצר רק משום שבמדינת מגוריו יש פעילות של ארגון עוין, גם אם לו עצמו אין כל קשר אליה. כמו כן החוק קובע, באופן חסר תקדים, עונשים כבדים יותר לאזרחי מדינות המוגדרות כמדינות אויב, אף על פי שעבירה בה הם מואשמים – "הסתננות" – זהה לעבירה שביצעו אזרחי מדינות אחרות.

על פי ההצעה, המדינה תוכל להחזיק בהתאם לחוק זה עצורים, ובכלל זה פליטים, עד 14 יום במעצר מבלי שיובאו לפני שופט. אם יתפסו מבקשי מקלט בסמוך לגבול, קצין יוכל להורות על גירושם אף ללא הוצאת צו גירוש וזאת על אף שלא הוכשר לזהות פליטים ולא פגש במבקש המקלט שעל גירושו הורה. ההצעה כלל אינה מבחינה בין מעצר של גברים למעצר נשים וילדים, וכך יישומה יביא לגירוש או מעצר ילדים בניגוד בוטה לאמנה בדבר זכויות הילד.

הצעת החוק כוללת הוראות דרקוניות ובלתי חוקתיות. הדין הישראלי הקיים מאפשר להתמודד עם כל ההיבטים של כניסה ללא היתר – כולל היבטים בטחוניים, אם קיימים כאלה – וזאת ללא פגיעה אנושה כל כך בזכויות יסוד של מבקשי מקלט.

להצטרפות למאבק בהצעת החוק ולפרטים נוספים: סיגל רוזן – 054-8177845 Sigal@hotline.org.il